

OSTNÍK

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 388.
Ročník 39.
Březen 2010

***Chorisia speciosa* A. Saint Hil., náměstí v Belénu (foto L.Král 2010)**

Z naší činnosti

Na lednové schůzce jsme jako přednášejícího přivítali Ing. Jaromíra Chvastka z frýdecko-místeckého klubu. A bylo se na co dívat. Zajímavé vyprávění o nálezech a perfektní obrázky z národních parků USA, které Jarda navštívil ve společenství Igora Drába a Romana Staníka ze Slovenska, to vše vytvořilo velmi pozitivní atmosféru. Věřím, že i ostatní si z večera odnášeli plno dojmů a inspirace.

Únorová schůzka měla na programu přednášku našeho dobrého známého Zdeňka Vaško z Přerova. Připomenuli jsme si krásu mexických kaktusů. Zdeněk nás zavedl do míst, která nejsou běžně navštěvována a ukázal své nálezy. Mně zaujala především vzhledová rozmanitost druhu *Echinocactus horizonthalonius*. Množství snímků bylo velké, ale přesto Zdeněk dokázal udržet naši pozornost od začátku do konce.

Ing. Jaroslav Vích

U S N E S E N Í

výroční členská schůze Klubu kaktusářů v Ostravě

Výroční členská schůze Klubu kaktusářů v Ostravě konaná dne 1.2.2010:

1. Schvaluje zprávu o činnosti Klubu včetně jeho hospodaření za rok 2009. Rovněž schvaluje zprávy revizorů účtů.

2. Schvaluje nový výbor Klubu kaktusářů Ostrava pro období 2010-2012 v tomto složení:

předseda KKO:	Král Lumír
místopředseda KKO:	Štarha Roman
pokladník:	Ostravský Ota
knihovník:	Pospíšil Jindřich
distributor tiskovin:	Skoumal Vladimír
referent pro výstavy:	Martiník Josef
revizní komise:	Klouda Pavel
(3 členná)	Vích Jaroslav
	Gryger Tomáš

3. Ukládá novému výboru, aby se v roce 2010 řídil programem a rozpočtem, tak jak byly přítomným předneseny a jimi schváleny.

4. Ukládá zabezpečit a spolupracovat s frýdeckým klubem na zorganizování symposia „Kaktusy v Pobeskydí 2010“ a zájezdu do severních Čech.

5. Souhlasí s pokračováním ve výběru 10.-Kč vstupného při členských schůzích na krytí nákladů při jejich zajišťování.

6. Souhlasí s výběrem členských a účelových příspěvků na rok 2010 takto:

- časopis Kaktusy	240,-Kč
- Ostník	120,-Kč
- členský příspěvek	100,-Kč
celkem	460,-Kč

7. Výroční členská schůze ukládá výboru publikovat plný text usnesení v březnovém Ostníku.

Schůze se zúčastnilo 26 členů Klubu, s přihlédnutím k paragrafu 5, čl. 8. "Stanov" je usnesení výroční schůze právoplatné, jelikož pro usnesení hlasovali všichni přítomní. Ostrava, 1.února 2010

Za správnost: Roman Štarha

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 12 / 2006

Weingarciím se někdy také říká „fuchsie mezi kaktusy“. Důvodem je velký počet květů, který u jiných kaktusů nenajdeme. Na titulní stránce je toho důkazem snímek kvetoucí **Weingartia neocumingii** se záplavou sytě žlutých květů.

Kanada v sobě chová pro návštěvníky řadu překvapení. Uprostřed Kanady je provincie Manitoba s hlavním městem Winnipeg, ve kterém žije zhruba polovina ze všech 1,2 milionu obyvatel provincie. Kdysi zde byly jen prémie, dnes převažují pole s černozemí, na kterých farmáři pěstují světoznámou pšenici. Málokdo by tu čekal kaktusy, ale nechybí ani tady. Jsou zde velké oblasti písčitých dun, porostlé trávou a jehličnany, především kanadským smrkem. Až 60 km široké pásy dun slouží z části jako vojenská cvičiště pro dělostřelce, z části jsou na nich zřízeny provinční parky. Hlavní atrakcí Spruce Woods parku je zbytek dříve rozsáhlé písčité pouště, posvátného území praobyvatel. Dnešní duny jsou většinou překryty několika centimetry hlíny porostlé trávou. V ní lze najít ložiska zdejších endemitů z řad kaktusů, **Escobaria vivipara** a **Opuntia fragilis**. Eskobarie rostou na kopcích nepřevyšujících několik metrů, obvykle v menších skupinách, tvořených starším kusem o průměru 5 cm a jeho dorostem. Populace opuncí, skryté v trávě, jsou početnější jen na několika místech. Kaktusy zde kvetou v květnu až červnu, semeníky dozrávají v září. Oba druhy jsou zimovzdorné. V zimě zde teplota klesá na $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$, výjimečně až na $-50\text{ }^{\circ}\text{C}$. Sněhová pokrývka je slabá, vodních srážek za rok bývá 300-500 mm, rostliny si musí vystačit s vodou získanou táním sněhu na jaře. Naopak ve vrcholném létě stoupá teplota až na $40\text{ }^{\circ}\text{C}$, první noční mrazy nastávají již v polovině srpna. Takové jsou podmínky na nejsevernějších nalezištích kaktusů, které zachycuje i osm ilustračních snímků.

Na počátku 70. let 20. století uveřejnil Esteves Pereira jeden ze svých nejpozoruhodnějších objevů – **Discocactus diersianus**. Všechny známé populace těchto mohutných, černě otrněných rostlin, rostou výhradně v jižní části brazilského státu Goiás. Nyní upozorňuje Pereira na nebezpečí, že tento a jemu příbuzné druhy budou během krátké doby vyhubeny. Tak zvaný „komplex diersianus“ se liší od jiných diskokaktusů především štíhlou trubkou květů a nápadně úzkými květními plátky. Patří do něj *D. diersianus* se subsp. *diersianus* a subsp. *goianus*, dále *D. lindanus* a *D. cephaliaciculosus* se subsp. *cephaliaciculosus* a subsp. *nudicephalus*. Obšírně se zabývá taxonomií diskokaktusů a zdůvodňuje neplatnost nebo duplicitu popisů jejich druhů. Prvonálezy tohoto komplexu pocházely rozpadlého kráteru staré sopky v nejmenovaném Národním parku. Ovšem masivní pěstování dobytka, ale i úmyslné vykopávání a vypalování rostlin, které působí zvířatům špatně se hojící rány, nepochybně i třicet let trvající komerční sběr diskokaktusů na nalezišti, ač jeho poloha nikde nebyla zveřejněna, to vše zašlo až na hranici totálního vymýcení kaktusů. V roce 2006 se však podařilo najít novou, zatím zcela netknutou lokalitu s bohatou populací tohoto diskokaktusu. Staré rostliny mají průměr 40-50 cm, což z něj činí druh dosahující největších rozměrů. Rostou spolu s dyckými a jinými rostlinami na černé, silně zvětralé žule. Je to pozemek velké farmy (fazenda), daleko od dálnic. Bohužel i tam se plánuje stavba nové, asfalované cesty, která by mohla procházet touto lokalitou. I když opět jde o oblast Národního parku, nikdo si s tím hlavu neláme. Obrovskou rychlostí je krajina ničena. Dříve vypalováním, dnes chovem velkých stád dobytka a zakládáním plantáží. Přednost má pěstování soje, blahovičnicků, cukrové

řepy, ale i skočce (*ricinus*) pro výrobu biopaliv. Kontrola ochrany přírody je na tak velkém území téměř neproveditelná. Ale i když je některý farmář přistižen a pokutován, škody jsou nenapravitelné. Jako zvláštnost autor popisuje u této populace *D. diersianus* dichotomii těla i cefálie, a nález rostlin s panašovanými těly (11 vynikajících snímků).

V roce 2006 oslavil **John Lavranos** osmdesát let. Tento velký znalec sukulentů prošel při jejich studiu téměř celou Afriku, Arabský poloostrov, ostrovy Sokotra a Madagaskar. Je přirovnáván Backebergovi, našel a prvně popsal asi 150 druhů a rodů sukulentů, po něm byla pojmenována více jak desítka druhů i rod *Lavrania*. Narodil se v Řecku, pokud není na cestách žije v Portugalsku, píše a přednáší, perfektně ovládá řečtinu, francouzštinu, italštinu, němčinu a angličtinu. Mimo jeho portréty, podle něhož by mu nikdo 80. let nehádal, provází články nádherné snímky jeho nejlepších nálezů: *Echidnopsis sharpei* subsp. *ciliata*, *Rhytidocaulon macrolobum* a *R. fullerii*, *Carraluma sarkariae*, *C. hexagona*, *C. dioscoridis* a *C. solenophora*, *Huernia leachii*, *Lavrania haagnerae*, *Pseudolithos horwoodii*, *Ps. dodsonianus*. Ač jsem zatvrzelý kaktusář každá z těchto kyttek by mne nesmírně potěšila.

Cleistocactus icosagonus (= se dvaceti žebry) má sloupovité tělo o $\varnothing$ 3-5 cm a výšce až 60 cm, od báze odnožující. Žebra kryje světle až žlutě zelená pokožka, na areolách s bílou plstí bývá 6-8 středních, rovných, tuhých, žlutohnědých, asi 2 cm dlouhých trnů a až 20 krajních, centimetr dlouhých, nažloutlých, ohebných krajních trnů. Lehce zygomorfnní květy jsou až 8 cm dlouhé, oranžově červené. Co do květu a trnů je to velmi proměnlivý druh. Naleziště má být u Nábonu, roste prý na severu Peru a jihu Ekvádoru. Při výpravách Humboldta a Bonplandta do Jižní Ameriky v letech 1799-1804 byl importován do Evropy, ale popsán až 1823. Zdá se však, že zatím nebyl znovu nalezen. Má-li v evropských poměrech teplejší prostředí, roste bez větších potíží. Po dosažení výšky 15-20 cm lze čekat první květy, které se v létě mohou objevit opakovaně. Množí se výsevem a odnožemi. Článek je doplněn dvěma snímky kvetoucích kusů. Liší se od sebe zejména nápadně dlouhými trny v temeni s květy.

Coryphantha echinoidea (= podobná ježkovi) má neodnožující kulovité tělo o výšce a průměru kolem 6 cm s matně zelenou pokožkou, malým množstvím bílé vlny v temeni a s vláknitými kořeny. Bradavky v řadách 8 : 13, počátku kuželovité, pak ploché, nesou rýhu až s 5 červenými otvory žláz. Na oválných areolách roste 20-24 krajních, jehlovitých, cca 9 mm dlouhých trnů, bílé barvy s černým hrotem. Středních bývá 1-3, jsou delší, silnější, odstávají od těla, tmavě hnědé, ve stáří šedé. Květy rostou z temene ve tvaru trychtýře o délce a šířce 5-6 cm, jsou citrónově žluté se zelenkavým středním pruhem a krémově zbarvenou bliznou. Roste ve vápencovém štěrku na úpatí kopců mexického státu San Luis Potosí. Množí se jen výsevy, vyžaduje slunné stanoviště, pravidelnou, ale mírnou závlivu v době vegetace. Po závlivce má substrát vždy vyschnout. Zimovat v naprostém suchu při 8-12 °C. Je značný rozdíl v podobě mladé a staré rostliny, zejména proto, že střední trny narůstají až u starších rostlin (snímek rostliny v květu).

Edwina Pfendbachová píše o nezapomenutelných dojmech z návštěvy pouště **Atacama** v Čile. Během 12 dnů projela s manželem trasu 1300 km a popisuje „krajiny jako na Marsu“, ale i místa posetá kvetoucími sukulenty a xerofyty (*Sedum*, *Oxalis*, *Caladrintia*, *Alstroemeria*). Hlavní pozornost však věnovali kaktusům. Slova a snímky dokumentují zvláštní půvaby *Eulychnia breviflora*, *Copiapoa coquimbana*, *C. fiedleriana*, *C. malletiana*, *C. echidnes*, *C. marginata*, *C. calderana*, *C. cinerascens* a *serpentsulcata*, ale i *Cumulopuntia sphaerica*, *Euphorbia lactiflua* nebo

Deuterocohnia chrysantha. Půdu Atacamy převážně tvoří desky z vápence a písku, střídané staršími krystalickými horninami. Vlivem eroze získávají pískovcové skály fantastické tvary, na nichž živoří zbytky původního rostlinného pokryvu. Bělavá, jako zasněžená místa, jsou poseta ptačím trusem. Na závěr navštívili Národní park Pan de Azucar o rozloze 44.000 hektarů, začínající asi 30 km západně od Chanaralu a pokračující podél pobřeží Pacifiku na sever. Asi nikde jinde se návštěvník tak lehce neshledá prakticky se všemi kaktusy, které rostou na území pouště (14 snímků).

V roce 2006 uplynulo 200 let od narození **Friedricha Welwitsche**, významného rakouského botanika, znalce a objevitele nových rostlin. V Portugalsku založil Státní herbář, prostudoval flóru Angoly. Ještě dnes patří jeho sbírka afrických rostlin k nejobsažnějším a nejkvalitnějším v Evropě. Jeho nejznámější objev – **Welwitschia mirabilis** (= podivuhodná) není sice v pravém slova smyslu sukulent, ale stále platí za mimořádnou raritu. Narodil se 25.2.1806 v korutanském městě Maria Saal. Byl jediným synem zemského správce, v pěti letech mu zemřela matka. Otec jej brávil sebou na časté výpravy do okolních hor a při tom chlapec sbíral různé rostliny, které pak doma podle knih určoval. Po gymnasiálních studiích v Celovci (Klagenfurt) se vzepřel přání otce aby studoval práva a zapsal se na lékařskou fakultu univerzity ve Vídni. Navštěvoval tam botanickou zahradu a císařské sbírky rostlin, setkával se s řadou zkušených zahradníků. V Schönbrunnu byla tehdy velká sbírka rostlin z Kanárských ostrovů a sukulentů z Afriky. Studium medicíny skončil v roce 1834, ale jeho prvá uveřejněná vědecká práce zněla „Příspěvek ke kryptogamní flóře Dolního Rakouska. Kapradiny a mechy“. Sjednala mu obdiv a byl za ni vyznamenán Cenou města Vídně. Nějakou dobu pracoval jako lékař v Ljubljani a při epidemii cholery v Cirknici (Slovinsko), pak byl krátkou dobu osobním lékařem, vychovatelem, členem několika „Učených společností“, pobýval v Drážďanech, Paříži, Londýně, Lisabonu atd. Nechci však blíže probírat jeho životopis. Je sice velmi zajímavý, ale i dlouhý. Zemřel 20.10.1872 po velkém požáru jeho domu, který poničil i velkou část sbírek, zcela vyčerpaný na „nervovou horečku“. Nestačil se oženit, zemřel bez potomků, s rodinou se blíže nestýkal. Pohřben je v Londýně, na náhrobku je reliéf jím objevené *Welwitschie*. Objevil šest rodů a 332 druhů rostlin, dále 26 druhů zvířat. Posbíral 56.000 kusů rostlin pro prodej a 9.000 pro svůj soukromý herbář. Článek provází přetisk jediného dochovaného snímku tváře Welwitsche a snímky *Welwitschia mirabilis* a *Tavaresia angolensis*.

Filatelisty sbírající známky s motivy kaktusů potěší série pěti známek, vydaná v republice Malta roku 2002. Zobrazeny jsou novější nálezy (*Pierrebraunia brauniorum*, *Yavia cryptocarpa*, *Aztekium hintonii*, *Pseudolithos migiurtius* a *Euphorbia turbiniformis*).

Seriál doporučených rostlin pokračuje snímky a pokyny pro pěstování těchto druhů: ***Heliocereus speciosus* var. *amecamensis*** (tato varieta má čistě bílé květy, je to epifyticky rostoucí kaktus z Mexika. Potřebuje vzdušný, humosní substrát, bohatou zálivku během letní vegetace. Nejlépe se mu daří v košíku zavěšeném pod korunou stromu, roste převisle. Zimovat při 10-12 °C, nesmí přeschnout. Množí se řízkou); ***Schlumbergera*** hybrida (oblíbený Vánoční kaktus je v současnosti několikanásobná hybrida s květy v barvě od bílé, přes žlutou, oranžovou, nejčastěji růžovou, až tmavě červenou. Květy déle vydrží při 12-16 °C. Pěstovat v humosní půdě s pískem, vydatně zalévat a hnojit. Množí se na jaře řízkou); ***Rhipsalis paradoxa*** (má převislé, trojžebné výhony složené z článků, které jsou proti předchozímu vždy pootočené. Vyžaduje humosní substrát, větší zálivku v létě, v zimě mírně vlhko. Chránit před přímým sluncem, např. zavěšením do koruny stromu. V zimě stačí teplota 10-12 °C. Množí se terminálními články výhonů); ***Selenicereus***

chrysocardium (má nápadně široké výhony s hlubokými zářezy. Pochází z mexického Chiapasu, aby vykvetl vyžaduje hodně tepla také na jaře a na podzim. Vhodná je celoroční kultura pod sklem s ochranou před přímým sluncem. Chce vzdušný, humosní substrát, vydatnější zálivku a občasné přihnojení. V zimě nemá teplota klesnout pod 15 °C, opakovaně lehce zalít. Množí se řízkem); **Hechtia marnier-lapostollei** (hechtie patří do čeledi bromeliovitých, střešujících vodu v listech. Tento druh z Mexika má dekorativní šedé listy, hustě pokryté stříbřitými šupinami. Požaduje čistě písčité substrát a celoročně výsluní pod sklem. V létě opakovaně zalít, ale chránit před trvalým zamokřením substrátu. Zimovat při 10 °C a při slabé zálivce. Množí se postranními odnožemi); **Kalanchoe porphyrocalyx** (celý rod patří do čeledi tlusticovitých, tento rod je z deštných lesů na Madagaskaru, kde často roste epifyticky na stromech. Pěstovat v písčito humózním substrátu, v polostínu. Během léta vydatná zálivka. Kveté v zimě, stačí teplota 10-12 °C a slabá zálivka. Snadno se množí terminální částí výhonu.)

MUDr. Vladimír Plesník

Kalendář kaktusáře na březen

Při troše štěstí je možné už v březnu zažít pár slunečných, bezmrazých dnů, při nichž ve skleníku dosáhneme i bez topení teploty přes 20 °C. Bylo by chybou nevyužít jich k provětrání skleníku a v něm uložených rostlin. Čerstvý vzduch jednak příznivě působí na zpevnění pletiva pokožky rostlin, jednak lehký průvan snižuje přebytek spór plísní, kterým se ve skleníku nelze vyhnout. Zvolna začneme s prvou „zálivkou“ v podobě rosení rostlin měkkou, vlažnou vodou. Pod pojmem „zvolna“ je třeba uvážit jak čas a vydatnost přísunu vody, tak výběr rostlin, kterým zálivku dopřejeme.

Rosení pomocí mlhy malých kapiček vody, produkovaných vhodným postřikovačem, provádíme zásadně v dopoledních hodinách dnů, které podle předpovědi meteorologů mají být slunečné. Množství vody by mělo stačit ke zvlhčení především trnů a pokožky horní poloviny rostliny, větší postřik krčku rostliny a substrátu je riskantní pro nebezpečí hniloby. Nestříkáme na rostliny s hustším krytem vlasů a vlny, které pomalu osychají. Do večera by měly být rostliny napohled suché.

Ještě stále u mnoha pěstitelů převládá názor, že dokud rostlina nemá viditelné poupata, nemá vodu dostat. Obávají se také, že zálivka kaktusů s násadou poupat povede ke přeměně poupat na odnože. Zkušenosti získané při návštěvách nalezišť kaktusů však svědčí o opaku. Velký počet květů zdobí právě ty rostliny, které byly již před násadou poupat vystaveny vydatným deštům. Ale na lokalitách, kde nezapršelo, téměř nic nekvete. Časná zálivka je zvláště důležitá pro echinocereusy, které trpí delším suchem, slábnou a špatně kvetou.

Lehce zalijeme už v březnu aporokaktusy (současný název rodu je *Disocactus*), některé zelené mamilárie, rebucie a sulkorebucie, které brzy zdobí poupata. Vydatnější zálivku potřebují sukulenty, hlavně tzv. listnaté sukulenty, u nichž hrozí nadměrně sesychání až opadnutí listů.

Vydatnost a případné opakování zálivky silně závisí také na substrátu, ve kterém rostliny pěstujeme. Obecně platí, že minerální substrát z nenasákavých materiálů přijímá méně vody a rychleji vysychává. Příkladově antuky, keramzitu,

polystyrenu či dokonce rašeliny, zvyšuje jímavost vody substrátem a déle udržuje jeho vlhkost. Jsou-li ve sbírce rostliny získané od jiných pěstitelů, je rozumné využít března k jejich přesazení. Jednak je tím možná kontrola kořenů a jejich případného napadení kořenovkou a jinými chorobami, jednak usnadní jednotný substrát společnou zálivku rostlin ve sbírce. Při přesazování musíme ostrým nožem odříznout všechny mrtvé a nezdravě vyhlížející kořeny, podle potřeby kořeny zkrátíme a ošetříme dřevěným uhlím.

V kalendáři na únor byly uvedeny hlavní složky, z nichž připravíme vlastní „zaručeně nejlepší“ substrát. Pohodlný a movitější kaktusář si koupí několik pytlů zeminy pro kaktusy v zahradnických prodejnách. Bohužel, chybí nám více zkušeností s výrobcem této zeminy, takže každý její nákup provází jisté riziko. Sám bych dal přednost větší firmě a zboží, které je opatřeno certifikátem rostlinolékaře (tedy má na obalu aspoň napsáno, že prošlo touto kontrolou). Zakoupení zeminy od jiného zahrádkáře, či místního zahradníka, se raději vyhněte. Některým kaktusům se dobře daří a lépe vypadají v závěsných košících. Trvanlivější i vzhlednější bývají z plastů, nabízejí je prodejny orchidejí.

I když méně trpěliví kaktusáři začali s výsevy semen kaktusů už před několika týdny a už se těší (nebo pláčou) nad výsledky, optimální dobou pro výsev v našich klimatických podmínkách jsou měsíce březen a duben. Dlouhíci se denní světlo a stoupající teploty nastávajících měsíců zaručují semenáčkům příznivé životní podmínky. O metodách výsevů bylo již popsáno mnoho papíru, ale nic se nevyrovná konkrétním radám s výsevy obeznaného pěstitele a vlastním zkušenostem. Podmínky pro výsev jsou v každé domácnosti či skleníku přece jen odlišné. Proto si jen stručně zopakujeme:

- Výsevní misky a zařízení. Pro menší výsevy jsou optimální průhledné plastové dózy s víkem. Drahá semena vzácných druhů však raději vyséváme odděleně do samostatných malých plastových květináčků, které ochrání klíčence před napadením plísní ze sousedství. Výhodou je možnost umístění misek s výsevem do větší nádoby, např. akvária, nebo výsevního skleníčku, s možností regulace osvětlení, teploty a vlhkosti. Prvé zkušenosti a dobré výsledky je však možné získat i v primitivních podmínkách, kdy výsevní misky jsou uloženy u okna nad tělesem ústředního topení.

- Výsevní substrát. Zatím co na jeho složení je názor jednotný, o potřebě jeho sterilizace se vedou spory. Nejsnadnější je koupit nabízenou zeminu k výsevům a pro kaktusy ji smíchat s jemným, propraným křemičitým pískem, který bývá k mání v prodejnách s akvaristickými potřebami. Sterilizace výsevního substrátu má zničit zárodky hub a jiných nežádoucích organismů. Její nevýhodou je však to, že zničí vše a v mrtvém substrátu se pak bez překážek může rychle množit každý příživník, který se tam náhodně dostane.

- Světlo, teplo, voda. Pro klíčení semen není světlo nutné, pro vyklíčené rostlinky je však nezbytné. Přímé sluneční světlo však semenáčky nesnáší. Optimální výsevní teploty se liší podle klimatických poměrů nalezišť, ze kterých ten který rod, či druh, pochází. Obecně platí, že vysokohorské druhy lépe klíčí při 15-20 °C, kdežto teplomilné druhy vyžadují 25-28 °C. Ke zvlhčení substrátu a vzduchu užijeme převařenou měkkou vodu, pohodlnější je vzít vodu destilovanou (z dosud neotevřené láhve !). Vyšší vlhkost vzduchu ve výsevní misce podporuje klíčení semen, ale po 3-4 týdnech začneme misky pootevírat a vlhkost tak snižovat.

Nejvíce práce má kaktusář v březnu s přesazováním rostlin. To je potřebné u kaktusů, kterým je kořenáč nebo kontejner již těsný a u rostlin, které v minulém roce špatně rostly. Přiměřená velikost kořenáče je průměr těla kaktusu v úrovni zasazení

zvětšený o 1 cm až o 3 cm (u rychle rostoucích druhů). Přesazujeme také sukulenty. Doporučuje se příliš velké kusy seříznout až na polovinu. Jednak po tomto omlazení zpravidla bujně a kompaktně rostou, jednak získáme řízky k dalšímu množení. Zajistíme si tak práci na další měsíce a roky, což při dnešní nezaměstnanosti není špatná vyhlídka.

MUDr. Vladimír Plesník

Poznámkový blok: Argentina 2008 – 4.

KL deník z velkého vandru 3.11. – 16.12.2008

23.11.2008 - neděle

Po ránu se mi podařilo vyprat drobné prádlo ve vodě, která tekla z náhonu. Zajeli jsme zpět do města koupit vodu a naftu a vyrazili jsme vzhůru na sever, směr TINOGASTA. Po levé straně cesty se táhne pohoří SIERRA DE FAMATIMA a po pravé straně SIERRA DE VALESCO. Nádherné pohledy na krajinu. Na křižovatce u CAMPANA jsme odbočili na PITUIL. Zastavujeme na stejné lokalitě, kde jsme už byli loni u CHAÑARMUYO, zkontrolovat *Gymnocalycium rhodantherum*, jak od loňska porostly. Stejná situace je s další lokalitou, kde Jarda loni našel jen tři krátkotrnné *Gymnocalycium rhodantherum*, my jsme jich však našli neúřekom. Je to dost silná populace. Prakticky jsme byli asi jen o 50 metrů dále a rozdíl je vidět na první pohled, každý rok jiná situace. Je poměrně velké horko, odhadujeme až přes 35°C. Na kilometrovníku 3963 km roste první *Gymnocalycium polycephalum*, my však jedeme na další lokalitu. Opět, kde jsme byli loni na indiánské ruiny HUALCO. Vyrážíme až nahoru na kamenné základy indiánských obydlí, datující se 1000 let před Kristem. Gymno znám už z loňska, je pěkně vytrněné, ale více nás upoutal všude žlutě kvetoucí *Echinopsis aurea* var. *falax* (asi) a *Parodia microsperma*. Jdeme dál, je děsně horko, zastavujeme ve vesnici a dáváme si pivo z mrazáku. Na náhodné zastávce v SAN BLAS stavíme a hledáme *Gymnocalycium glaucum*. Je zde ze zajímavých rostlin jen, černě vytrněný *Tephrocactus alexanderii*. Až o kousek dále v ALPACHINCE bez problému *Gymnocalycium glaucum* nacházíme. Vydáváme se dále směrem na TINOGASTA. Zastavujeme před TINOGASTA u LA PUNTILLA, kde jsme stáli i loni a fotil jsem zde *Tephrocactus weberii*. Zastávka však byla kvůli *Gymnocalycium catamarcense* var. *schmiedianum*, které roste až nahoře na skalách. Vyjde se křížovou cestou až nahoru a hned za kapličkou, pak rostou i na druhé straně kopce. Po obhlídce rozbíjíme tábor, neboť je zde dobré místo k táboření. Je děsné horko, ještě že se večer přihnaly mraky a trochu zafoukal větřík. Celou noc je horko.

24.11.2008 - pondělí

Opět hned ráno svítí sluníčko a teplota jde rychle nahoru. Martin běhá ještě po skalách, já mám od včerejška rozpíchané nohy od akácií a nemůžu pořádně došlápnout, tak chodím co nejméně, doufám, že to do dvou dnů přejde. Pokračujeme dál přes TINOGASTA směr FIAMBALA. Zastavili jsme na lokalitě *Tephrocactus alexanderii* forma *fiambalensis* s velkými, divoce otrněnými články. Posléze jsme vyjeli až na TERMAS DE FIAMBALA k teplým pramenům, zde strávili delší čas, dvě

nádherné koupele a mezi tím oběd v místní restauraci. Vstupné stálo 6 argentinských peso, ale stálo to za to. Ve 13.30 hodin jsme se rozjeli zpět do města FIAMBALA a další cíl byl PALA BLANCO. Když je člověk osvěžený, hned to vypadá jinak. Voda, kde vyvěrá, má prý 60°C a čím je níže, tím je chladnější. Ve FIAMBALA jsme nakoupili a dali si kávičko a vyrazili za svým cílem, z města je stále pěkná asfaltová cesta, prašné hrbky kolem někdy posety kamením. Opět velké vedro, sluníčko pere i když z dále po levé straně nad pohořím VALLE DE CHASCHUIL se objevují mráčky. Asfaltka končí až v PALO BLANCO, zajíždíme ještě 2-3 km za GPS které máme, cesta je dost kamenitá a Martin už nechce jet dále. Nacházíme *Pterocatus tuberosus*, o kousek zpátky ještě *Tephrocactus alexanderii*. Při jízdě dolů Petra volá stůj, už ho mám. Zastavujeme a opravdu je zde. Vypadá však na první pohled jako *Gymnocalycium spagazzinii*. Vylézáme z auta, rostlin je zde několik, objevujeme další přechodové formy, podobající se *Gymnocalycium catamarcense* var. *belense*. Martin je u vytržení, nemůžeme ho dostat z lokality a to ještě nejsme na místě, kde máme GPS. Při příchodu zjišťujeme, že jsme hledali vlastně jen o 100 m výše než doporučená GPS a vlastně jsme celé okolí už prošli. Výskyt je lokální, při náhodné krátké zastávce nebylo ani jedno gymno, aby o pár metrů bylo gymen dost. Podél celé cesty nahoru vede přivaděč vody – kanál z hor. Sjeli jsme výškově asi o 400 m níže a už gymna vypadají trochu jinak, spíše jako *Gymnocalycium catamarcense*. Kousek od vesnice je balnearium, kde jsme postavili stany. Místní gaučo zde zaléval stromy, tak jsme se ho ptali na spaní, říkal, že není problém. Na zalévání má důmyslný systém, pustí vodu z náhonu, která teče připravenými kanály kolem stromů tak, že postupně od vrchu voda proteče celou oázou. Večer fouká větší vítr, ale alespoň nebylo horko. V noci Danka opět začala lítat na záchod, už pár dnů má průjem a nic jí na to nepomáhá. Uvidíme, co s tím, jestli nebude muset někde k lékaři. Večer přijeli nějací mladí a zase bylo duc duc, naštěstí ne tak dlouho.

25.11.2008 - úterý

Probouzí nás krásné ráno, sluníčko svítí, vítr už není, dávám si tradiční „dadáček“. Martin jde prošliápnout lokalitu kolem nocování. Vyjíždíme do terénu, asi po 200 m zastavujeme znovu a jde se opět na průzkum, myslím si, že už je to zbytečné, vždyť to Martin prošel hned po ránu. Vracíme se zpět do vesnice PALO BLANCO a vyrážíme severní cestou. Jedeme dále písčitou nepříjemnou cestou, kde prach leze všude do auta. Že jsme na hlavní cestě nám dává identifikační znamení elektrické vedení kolem cesty. Celou dobu je písčitá cesta a nedá se říct, že by zde gymna mohli růst. Blíží se hrbky a říkám, že tam by mohly být. Objevují se však přes cestu brody, první potůček přejíždíme bez problému, druhý si netroufáme našim autem přejet. Přijel tereňák, který brod přešel, ale voda mu sahala až do půl dveří. Jak říkal včera gaučo, na sever vede okružní cesta asi 30 km, kde jsou ještě další 3 nebo 4 vesnice. My jsme přešli za první vesnici. V dále asi 1-2 km se tyčí první kopce. Necháváme auto u brodu a jdeme se tam podívat pěšky. Stálo to za to. Až nahoře roste gymno, podle Martina opět *Gymnocalycium catamarcense* var. *belense*, tady jsme je moc nepředpokládali. Ale stálo to za průzkum. Vůbec by to chtělo projet ještě výše a zmapovat, co tam roste, asi by to však chtělo lepší auto, nejlépe čtyřkolku, nejzrádnější nebude voda, ale asi písek. Vracíme se zpátky k potoku, trochu se osvěžíme, vypereme nějaké prádlo a frčíme dál. Dle Martina by to mohla být nová varieta či forma *Gymnocalycium catamarcense* var. *fiambalensis* (pracovní název). Ve FIAMBALA jsme se stavili v muzeu starých zemědělských strojů. Usedlost pochází z roku 1745, pak jej vlastnila armáda, teď je to restaurace a

muzeum. Pak už vyrážíme směr TINOGASTA a před ní odbočit na BELEN, přejet pohoří SIERRA DE ZAPATA. Vjíždíme až do TINOGASTA, bereme naftu, dáváme si kafičko koupím si další mapy Argentiny a vyrážíme dál. Na první lokalitě za TINOGASTA nacházíme opět *Gymnocalycium catamarcense* var. *schmiedeanum*. Toto gymno roste opět všude, viděli jsme ho po celém přejezdu CUESTA DE ZAPATA od spodu i na hřebeni, dokonce po přejezdu prvního průsmyku až do nížiny. Překvapení bylo, když byly všude i v písčité hlinité zemi po přejezdu a rostly dokonce ve velkém množství. Krásné horské scenerie umocňovaly celou nádheru hor. První část cesty jsme zvládli velmi dobře, cesta OK, sjezd taky dobrý. Objevil se však další výstup na druhý hřeben, skalnatá zem se změnila v hlinitou, velmi prašnou cestu, která nebyla vůbec udržovaná. Bylo vidět, že zde před námi nějaký tereňák přešel, ale naše „Beruška na takové přejezdy není přizpůsobená. Cesta se stává velmi nesjízdná, často musíme pokládat kameny, nebo zatlačit, ale vše dobře dopadlo. Horší bylo v posledním úseku cesty, velké množství prachu, často 20 cm vysokého, autem se v tom jezdí jako na sněhu, Beruška tancuje, chytá smyky a k tomu tolik prachu, že není vůbec nic vidět. Musíme jet dolů co nejdál, protože kdyby zapršelo, tak zde zůstaneme několik dní. Jedeme tmou a hledáme místo na spaní. Podařilo se to až po 22 hodině, stavíme stany, ani tradiční polévka se nekonala. Jdeme sedření z věčného podkládání kameny a pěšího výstupu docela unaveni spát.

26.11.2008 - středa

Ráno zjišťujeme, že jsme si vybrali velmi pěkné místo na spaní, asi se zde chodí kempovat. Zbývá dokončit zbytek trasy přes CUESTU. Před městečkem LONDRES najíždíme opět na asfaltku, fotíme kostelík a začíná pařba. Po strašných, kamenitých nebo prašných cestách teď dáme Berušce chvíli klid. Výsledkem přejezdu byla ztráta jedné puklice, teď už to bude lepší, ale na jak dlouho? Přijíždíme do města BELEN, kde jsme loni spali. Nakupujeme něco drobného k jídlu a já kupuji tričko BJ. Vyrážíme dále prašnou cestou směr ANDALGALA. Při výjezdu z města fotíme řeku RIO BELEN, dost široké koryto, přejezd po mostě, ale voda žádná. Vyjíždíme do CUESTA BELEN, jedeme až nahoru, kde jsme byli i loni na *Gymnocalycium catamarcense* var. *belense*. V ANDALGALA pojíme v parku u *Chorisia speciosa* a fotím se u kolegy horníka na točně, kterého máme už z loňska. Nevím, který to je, ale je nádherný. Po přejezdu hřebenu se změnila vegetace, kopce jsou porostlé trávou a je zde více kraviček. Místy rostou trsy krásných pampových trav, pod námi teče potok. Vaříme nudlovou polévku a hupky šupky do stanu, je tu trochu čerstvěji, alespoň není v noci horko.

27.11.2008 - čtvrtek

Ráno jsou stany orosené, takže je musíme pořádně vysušit. Martin čistí semena a já stahuji data. Sluníčko začíná chytat sílu, asi bude zase pořádný pařák. Sjíždíme intenzivně z hor, vegetace se začíná opět měnit až kolem SINGUIL. Ve vesnici LAS VARELAS nakupujeme jídlo a pití. Odbočujeme opět do hor, přejíždíme další průsmyk a děláme za vesnicí průzkum lokality. Je tu tropičtější vegetace, horko jako hrom, rostou zde *Pfeifferia ionacantha*, *Rhipsalis baccifera*, *Tillandsia capilaris* a *bergerii*, epyfitní kapradiny apod. po zemi se plazí *Selenicereus jusbertii* nebo větší, podobný *Harissia pomodeansis*. Vyskytuje se zde *Cleistocactus smaragdiflorus* v poměrně velkém rozšíření. Samozřejmě jsou zde i gymna, hlavně *Gymnocalycium baldianum*, nebo *nigriareolatum*, ten však jen v několika kusech. Po přejezdu

průsmyku děláme několik náhodných prohlídek, na gymna moc lokality nejsou. Zastavujeme u cedule LAS PIEDRAS BLANCAS, dole teče říčka, nahoře mají růst gymna, já jsem žádné nenašel. Objevil jsem však nádhernou parodii a kvetoucí opuncii, kterou jsem ještě neviděl. Jinak jsou zde ještě další 3 druhy opuncí, jedna z nich *Airampoa accorugata* a nějaký malý *Echinopsis*. U LAS JUNTAS stojíme na průzkum *Gymnocalycium carminanthum*. Je to bohatá lokalita, navíc zde kvete *Gymnocalycium baldianum* a *Parodia* sp. s červeným květem + *Echinopsis* – samé červené květy. Po několika, dalo by se říci neúspěšných místech jsme si nyní zahojili rány na pěkné lokalitě. Vjíždíme do vesnice LAS JUNTAS, přejíždíme řeku RIO LAS TRANCAS a pokračujeme na CATAMARCA. Po přejezdu řeky začíná asfaltová cesta a vesnice je velmi pěkná až do městečka CATAMARCA. Přijíždíme do města, bereme naftu, měníme nebo spíš doplňujeme plyn do bomby. Martin chce pořádně něco kupovat ve městě. Procházíme se pěší zónou, prodíráme se mezi lidmi, výsledkem pozdního odpoledne je, že si jen Martin koupil tři CD s hudbou v obchůdku, kde kupoval CD už loni. Dokonce jsme se nešli ani nikde najíst, aby nám někdo náhodou neukradl auto, takže jsme byli hladní. Ještě, že máme v autě chleba a sušenky. Je však takové vedro, že na jídlo není ani chuť. Zajíždíme pozdě večer na lokalitu CUESTA DE LA PORTUZUELA. Lokalita je bohatá, gymna jsou všude (*G. nigriareolatum*). Je poměrně velké vedro, teplota snad až 38°C, dusno a je zde úplně jiná vegetace. Roste zde docela jiná *Jatropha* sp., než které znám, další úkol zjistit doma o jakou kytku se jedná. Jsou zde i jiné tilandsie, než v předešlých lokalitách. Chceme vyjet po RUTA 38, ale nemůžeme se nějak vymotat z města. Dokonce jsme se nějakou špatnou odbočkou vrátili zpátky do města a dlouze do noci jsme stále bloudili, až se nám nakonec podařilo z města najet na RUTA 38. Po výjezdu z města jsme odbočili na vesnici SONETA, která měla vést k horám. Stále se v tmavé noci nenaskytá nálež vhodného spaní, odbočujeme na balnearium, bohužel zavřené. Stavíme stany před branou na cestě, která se zdá být nejrovnější. Dole slyšíme téct vodu, což je slibný začátek nového dne. Je téměř 23 hodin, tak ani nevaříme a jdeme spát.

28.11.2008 - pátek

V noci bylo strašně horko, večer muselo být kolem 38°C, ráno se ochladilo na 30°C. Koupel příjemně osvěží, vyperu zpocené drobné prádlo. Přijíždějí domorodci – správci koupaliště a chystají balnearium na otevření. Chtějí jej otevřít 1.12., tak mají ještě hodně práce. Vyjíždíme do hor na první lokalitě MINAFLORES, kde mají být *Gymnocalycium oculum*. Nacházíme velké množství *Gymnocalycium saglionis* – dle Martina *Gymnocalycium pflanzii* var. *argentinense*. Vylezeme na kopec, za chvíli přijíždí auto a troubí. Slezeme dolů a hle, kdo se objevil. Přijeli Chvastkovci, jó to bylo vítání. Chvíli diskutujeme, kde jsme už byli, kde pojedeme, upřesnili jsme si některé lokality a šli společně na lokalitu *Gymnocalycium oculum*. Našli jsme společně pár kytek a Jarda navrhnul polední pivo. Tak jsme se s nimi vrátili do vesnice, Ruda Slaba už znalý, jak to u obchůdku chodí, vyběhnul z auta, zazvonil na zvonek u malého kiosku. Jarda Chvastek koupil pro všechny „cerveza grande“, sedli jsme před krám, diskutovali, srandičky atd. Po příjemné půlhodině jsme se rozloučili a vyrazili každý svým směrem. My se vraceli zpět a pokračovali dále cestou na LOS ANGELES až na vrchol průsmyku a zmapovali jsme *Gymnocalycium carminanthum*. Pak jsme pokračovali za vesnici, až do míst, kde se nedá nikam jet, kde cesta vlastně končí. Udělali jsme další průzkum, kde na lokalitě rostly *Gymnocalycium carminanthum* var. *montanum*, *Gymnocalycium baldianum*, *Airampoa accorugata*

tmavý červený květ. Martin říkal, že až nahoře rostla nějaká malá opuncie se žlutým květem. Než se Martin vrátil z lokality, šla Petra napřed pěšky na průzkum okolí a že ji cestou přiberem. Zajeli jsme před vesnicí k brodu, drobně jsme se okoupali, ale Petra stále nikde. Náhle za námi přiběhla, že mávala, ale my ji neviděli. Říkám jí, že jsme si mysleli, že to je červeně kvetoucí gymna, ona má totiž červené vlasy. Říkala, že tam byly kvetoucí gymna, tak se Martin musel vrátit zpět, já už je měl nafocené z této lokality. Začíná pršet, to jsme tu ještě neměli. Je to jen mírný deštík, trochu se ochladilo, což je vlastně příjemnější, než horko, které bylo dopoledne. Ještě jsme nic nejedli, stejně jako včera, je to pěkná dieta, Danka říkala, že mi splaskl i buben, ale já to tak nevidím. Otáčíme se a vracíme se zpět. Byla zde pěkná, zajímavá bromélie, rostoucí na skalách a měla červené květy. Vydáváme se na delší přesun do LA RIOJA, po cestě najíždíme odbočkou do CONCEPCION, ale co jsme hledali, jsme nenašli. Vracíme se zpět, kousek popojet a najít si místo na spaní, ať nedopadneme jako včera. Je vidět, že tradiční rčení „to roste všude“ nevychází, pokud není k dispozici GPS. Vyjíždíme po hlavní cestě směr LA RIOJA, nikde žádná odbočka, až u vesnice CEBOLLAR sjíždíme na vedlejší, všude rovina a písky. Za odbočkou do vesnice je ještě jedna souběžná cesta, kde to vypadá trochu k světu na rozbalení tábora. Stahuje se k bouři, od hor se ženou černé mraky. Stavíme stany a vaříme gulášovku, do které jsme si přidali salámek – chorizo. Bylo to dost dobré. Za chvíli začíná pokapávat, tak zalézáme do stanu. Začíná se blýskat a dokonce padají kroupy. Danka má trochu strach, ale přežila to. Bouřky se opakují během celé noci. V jedné přestávce mezi bouřkami přijela motorka a svítila nám na stany, za chvíli volá „policia“. Martin vylezl, vysvětlil policistovi, že jsme turisté. Zcela bez problému policista odjíždí, ani nechtěl vidět pasy, prostě jen potřebuje vědět, co zde děláme. Noc nebyla tak horká jak předešlá, takže se celkem dobře spí.

29.11.2008 - sobota

Ráno je pěkné, svítí sluníčko, ještě se sem tam tetelí nějaké mráčky, ale dopoledne to vykrytalizuje. Vyjíždíme dále na hlavní trasu směr LA RIOJA. Projíždíme město bokem a jedeme do VILLA SANAGASTA. Zde nakupujeme něco na jídlo, pití a míříme za město na první lokalitu dne *Gymnocalycium arboareolatum*. Roste v žulovitém štěrku pod červenými skalami společně s dalšími kaktusy. Vyrážíme dále do hor, na novou, nedokončenou asfaltku na *Gymnocalycium uebelmannianum*. Zastavili jsme asi 1 km před koncem asfaltky, dle GPS a informací rostou gymna po obou stranách cesty, roste zde ještě *Demnoza rhodacantha*, *Soehrensia formosa*, *Trichocereus huascha*, *candicans* atd. Zajeli jsme se podívat až na konec cesty, kde před námi jely dvě auta, byli to lidé z nějaké farmaceutické firmy na výletě, společné foto, krátká diskuze a obhlídka lokality. Skvělý objev oranžově kvetoucí opuncie s dlouhými světlými trny, které dělaly celé trsy *Austrocylindropuntia verschaffeldii* var. *kirchnerii*. Nebylo jich však na lokalitě zrovna moc, musím doma prozkoumat o jaký druh se jedná, možná to bude něco nového. Vracíme se nově proraženou cestou ve skalách zpět, nádherné pohledy horské krajiny a krouťící se cesty. Mraků trochu přibylo, zesílil vítr, takže je celkem příjemné počasí. U LA RIOJA však už byly celkem blízko už černé mraky a v dáli asi přšelo. My jsme však před mraky ujížděli směrem na jih do města PATQUIA. Ještě před městem jsme však doplnili naftu a dali si kafičko. Postupně se mraky ztrácely a začalo se oteplovat. Vyjíždíme z města směr SIERRA LOS COLORADOS, kde u silnice mezi PATQUIA a CHILECITO nacházíme dle GPS bez problému *Gymnocalycium coloradense*. Kromě něj zde rostou i další gymna – *saglionis*, *schickendattzii* a *riojense*. Objevují se zde

dva druhy jatropy, dokonce *Postulata eruca*. Celkem bohatá lokalita, ale i nádherná krajina kolem vše umocňuje. Hledáme dle mapy TERMAS, ale nikde ho nemůžeme najít, zajíždíme do buše vyjetou cestou a chystáme nocování. Martin opět čistí semena, začíná se zralých plodů objevovat čím dál více. Mušky žerou čím dál více, tak jdeme do stanu.

30.11.2008 - neděle

Nádherné ráno, vycházející sluníčko osvětluje červené skály, skvělé až kýchovité snímky argentinské přírody. Balíme věci a teprve teď prozkoumáváme okolí. Všude zde roste velké množství *Gymnocalycium riojense*. Je neděle, ale pro nás další pracovní den, vyrážíme za dalším dobrodružstvím. Jedeme směr CHAMICAL, po cestě stavíme na půl cesty, ale nemůžeme se dostat k horám, tak pokračujeme dál. Přijíždíme do města dáváme si kafe na pumpě a hledáme obchod na nakoupení jídla a vody. Danka si jde koupit do lékárny něco proti průjmu, stále ji to drží a nechce jí to skončit. Už to trvá příliš dlouho. Na náměstí pojíme, já si koupil jedno chirozo, už se nedá žít jen na sladkých sušenkách. Je jasná obloha a dělá se pěkné horko. Sjíždíme na jih, směr městečko OLTA. Na pumpě ACA jsme nakoupili mapy. Asi začali vydávat obnovené verze, neboť rok vydání je 2008. Jedeme k přehradě DIQUE DE OLTO. Nádherný výhled na červené skály a zákoutí „žabinec“, já bych se v tom nekoupal, jako krajina však pěkné. Sjíždíme kousek zpět na lokalitu *Gymnocalycium castellanosii* var. *rigidum*, kde se nachází na skalách i malá *Parodia* sp., možná *microsperma*. Mapujeme dvě lokality a jedeme dál na OLPAS. Je to bohatá lokalita na druhy. Pokračujeme dále na MALANZAN. Asi 1 km před městečkem náhodně stavíme na dalších zastávkách. Zpočátku fotíme fantastické scenerie skalnatých útvarů, později nádherné rostliny. Celá oblast se jmenuje NP PETROGLIFICOS. Při náhodné zastávce vidím *Opuntia salmiana* a nádhernou *Tillandsia xiphioides* s bílými velkými květy. V MALANZAN se stavíme na pivo, u kiosku hrají kluci na kytaru a harmoniku, nádherně zpívají argentinské melodie. Snaží se navázat kontakt, neboť už mají něco odpito. Zchladíme hrdla a vyrážíme dál, fotíme místní kostel a skalní útvar podobající se slonu. Je to spíše hora za vesnicí. Jedeme na poslední lokalitu dne do ATILES, kde rostou další zajímavé formy *Gymnocalycium castellanosii*, je jich zde poměrně hodně. Teď už jen hledat místo k nocování, nejedeme ani daleko, nacházíme místo za poslední lokalitou. Teplý večer sváděl na noční procházku nebo posezení, ale Martin říkal, že víno je příliš teplé, že se nedá pít. V dále se začalo blýskat, což hrozilo noční bouřkou. A stalo se, proběhla noční bouřka, přšelo ještě ráno při vstávání. Ani se mi nechtělo ze stanu ven, za chvíli však přestalo pršet, udělali jsme si ranní kafičko, „dadáček“ ti spaví náladu. Vše mokré jsme zabalili do igelitových pytlů a vyrazili na další cestu. KL

Stanovisko výboru SČSPKS

Výbor Společnosti českých a slovenských pěstitelů kaktusů a sukulentů (dále jen SČSPKS) konstatuje, že se naplnily obavy avizované ve sdělovacích prostředcích a vydáním vládních nařízení č. 455/2009 Sb. ze dne 7 prosince 2009 a nařízení vlády č. 467/2009 Sb. ze dne 14.12.2009 byla protiústavním způsobem omezena vlastnická práva většiny pěstitelů kaktusů v ČR. Trestní odpovědnost byla nařízením vlády č. 455/2009 přesunuta od úmyslu (činu) do oblasti vlastnictví.

Výbor SČSPKS spatřuje v nařízení č. 455/2009 Sb. bezprecedentní porušení Listiny základních práv a svobod (Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. – dále jen „Listina“), konkrétně tento akt považuje nucené omezení vlastnického práva, které je možné provést jen ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu (čl. 11, odst. 4, Listiny).

Výbor SČSPKS dále spatřuje ve vydání níže citovaných nařízení vlády další vyjmenovaná porušení ústavních práv zaručených Listinou:

Zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky (čl. 4, odst. 3, Listiny). Výbor SČS PKS poukazuje na skutečnost, že rostliny, vyjmenované v příloze č. 1 k nařízení vlády č. 455/2009 Sb. představují pouhý zlomek rostlin z rostlinné říše, které mají prokazatelně srovnatelný obsah psychotropních látek a jejichž pěstování zákon ani nařízení vlády neomezuje počtem rostlin (např. mák).

Výbor SČSPKS konstatuje, že není nikdy a ničím prokázáno, že pěstování kaktusů s obsahem meskalinu, ohrožuje zájmy společnosti. Není rovněž nikdy a ničím prokázáno, že by pěstitelé kaktusů s obsahem meskalinu, pěstovali tyto rostliny za účelem získání psychotropních látek.

Výbor SČSPKS je přesvědčen, že předkladatel návrhu nařízení vlády nemůže doložit, ve smyslu čl. 11, odst. 3 Listiny, že pěstování kaktusů, jako rostlin obsahujících meskalin bylo zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Za devadesát let organizovaného pěstování kaktusů není zaznamenán a zdokumentován jediný případ, kdy by výkon práva vlastnictví kaktusů poškozoval lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem. Výbor SČSPKS naopak poukazuje na skutečnost, že užití alkoholických nápojů nebo tabákových výrobků způsobuje prokazatelně poškození lidského zdraví (srv. s čl. 4, odst. 3, Listiny). Na tomto příkladu poukazuje výbor SČSPKS nerovný přístup vlády k různým skupinám občanů (článek 1, Listiny)

Vláda vydala své nařízení č. 455/2009 Sb. na základě ustanovení §289, odst. 3, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a vymezuje množství více než 5 rostlin obsahující halucinogenní látku meskalin, jako znak trestného činu. Tím omezila vlastnická práva zaručená Listinou u všech občanů, kteří v dobré víře tyto rostliny do 31.12.2009 pěstovali. Výbor SČSPKS poukazuje na skutečnost, že meze základních práv a svobod mohou být, za podmínek stanovených Listinou, upraveny pouze zákonem (čl. 4, odst. 2 Listiny). Nařízení vlády je nižší právní normou než zákon. Výbor SČSPKS je přesvědčen, že ustanovení §289, odst. 3, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník nedává vládě ČR pravomoc omezit základní práva a svobody skupiny bezúhonných občanů.

Na základě ustanovení §289, odst. 2, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník vydala vláda své další nařízení č. 467/2009 Sb.. Tímto nařízením stanoví míru nebezpečnosti meskalinu pro společnost tím, že vyjmenovává druhy kaktusů, u kterých by se prokazovalo, ve směsi z nich získané, množství větší než malé meskalinu.

V tomto nařízení se objevilo zcela neodůvodněné a botanicky nesprávné vyjmenování několika druhů kaktusů. Tímto omezeným vyjmenováním není záměr zákona stanovit „množství větší než malé“ naplněn. U jiných rostlin, obsahujících meskalin, které nejsou uvedeny v příloze č. 2 k nařízení vlády č. 467/2009 Sb., a kterých je většina, se nedosáhlo žádné právní jistoty a jakékoli množství může být považováno za „větší než malé“ a právní stav, který zde byl před 1.1. 2010, kdy si množství „větší než malé“ určoval v každém konkrétním případě soud a judikatura, se nezměnil.

Výbor SČSPKS se distancuje od medializace vlastnictví kaktusů jako drogového problému a prohlašuje, že Společnost českých a slovenských pěstitelů kaktusů a sukulentů je sdružením svéprávných občanů, kteří nepěstují kaktusy pro získání psychotropní látky.

Vyjmenováním druhů kaktusů v příloze 2 k nařízení vlády č. 467/2009 Sb., vláda přispěla k medializaci kaktusů jako potenciálního zdroje psychotropní látky. Na veřejnosti téměř neznámý meskalin, se díky nařízení vlády dostal do podvědomí české společnosti jako psychotropní látka postavená na roveň účinků marihuany. Výbor SČSPKS důrazně upozorňuje na nebezpečí, které pro českou společnost takové vnímání přináší. Ostatní podobné a pro laika nerozeznatelné druhy rodu *Lophophora* neobsahují meskalin, ale jedy přímo ohrožující život. Společnost SČSPKS se distancuje od následků, které nezodpovědná popularizace meskalinu může přinést.

Vládním nařízením č. 455/2009 došlo k neodůvodněnému, nucenému omezení vlastnického práva pěstitelů kaktusů, zaručeného ústavním pořádkem ČR. I přes veřejný mediální příslib ministryně spravedlnosti a písemný příslib předsedy vlády ČR, se výbor SČSPKS obává možné kriminalizace bezúhonných osob pěstujících kaktusy, jako svou zálibu. Výbor SČSPKS je připraven poskytnout součinnost a spolupracovat na změně zákonné úpravy tak, aby zájmy státu i pěstitelů kaktusů a sukulentů nebyly v konfliktu.

Obrázky našich členů

***Chorisia speciosa* A. Saint Hil.**

Na titulní straně jsou květy vysokého stromu, dorůstajícího výšky asi 20 m, známého u nás jako „láhvový strom“. Tento název je podle rozšířeného kmene, podobného láhvi. Na kůře kmene vyrůstá mnoho kuželovitých ostnů, které mají už malé semenáčky. Květy velké asi 10 cm v průměru, bílé s nádechem do žluté nebo růžové barvy. Vyžaduje hodně slunce, běžný minerální substrát, minimální teplota 12 °C. Pochází z Brazílie.

***Echinocereus triglochidiatus* Engelm.**

Válcovité stonky, asi 6 cm vysoké, matně zelené s ostrými žebry. Areoly nesou 5-7 silných šedožlutých okrajových trnů, 1-2 cm dlouhých a jeden středový s černou špičkou. Kvete ve dne během léta, květy jsou 4-5 cm dlouhé, živě oranžově červené. Na původních lokalitách jihozápadu USA dosahují teploty v zimě až – 40 °C. U nás vyžaduje plné slunce, běžný substrát, s nadkrytím vydrží venku celou zimu, dokonce přežívají vysazení volně ve skalkách.

***Gymnocalycium mihanovichii* (Fric et Guerke) Br. et R.**

Kulovité stonky, 5-6 cm velké, šedozelené až bronzově červené, většinou s 8 žebry, která jsou příčně pruhovaná. Areoly jsou bílé a nesou 5-6 okrajových asi 1 cm dlouhých trnů. Kvete začátkem léta, květy se otevírají ve dne a jsou růžové až žlutavé, se zelenavými vnějšími okvětními lístky, velké 4-5 cm. Vyžaduje přístínění, běžný substrát, minimální teplota 12 °C. Pochází z Paraguaye.

Informace

- 27.3.2010 – tradiční jarní sympozium v Praze. Bližší informace na internetu.
- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním obrázků a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) po 17. hodině, ve **Stanici přírodovědců v Ostravě-Porubě** (Čkalova ulice, u zimního stadionu). Přijďte mezi nás.

OBSAH – BŘEZEN 2010

Z naší činnosti	34
Usnesení	34
Z literatury	35
Kalendář kaktusáře na březen	38
Poznámkový blok: Argentina 2008 - 4.	40
Stanovisko výboru SČSPKS	45
Obrázky našich členů	47
Informace	47

Adresy autorů:

Král Lumír, e-mail: lumir.kral@seznam.cz

MUDr. Plesník Vladimír, e-mail: vplesnik@volny.cz

Štarha Roman, e-mail: starha@tiscali.cz

Vích Jaroslav, e-mail: info@hortinfos.cz

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, březen 2010

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723274571 nebo 605058070.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, mobil: 724137021

Echinocereus triglochidiatus – foto Vladislav Žyla, ve sbírce

Gymnocalycium mihanovichii – foto Vladislav Žyla, ve sbírce